

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे.

—१८८८ दिनांक ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक

ग्रंथ नाम

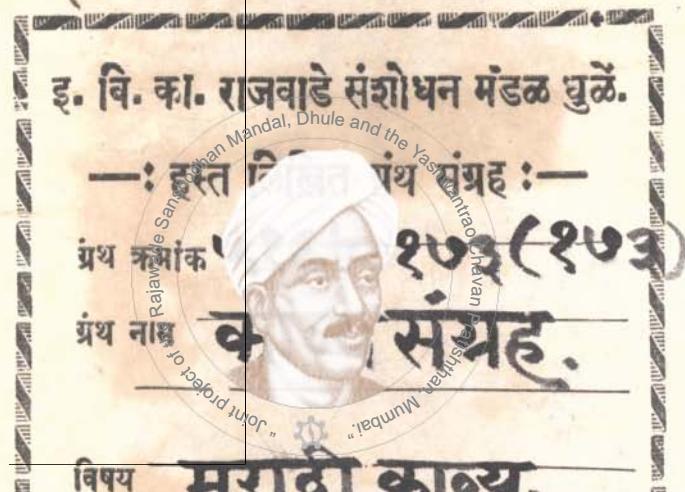
१८८८(१८९)
संग्रह.

विषय मराठी काव्य.

विषय

मराठी काव्य.

कोप

मराठी

५९६४/१९८३

ज्ञाना के लिए विजय

राजावाडे राजावाडे

ज्ञाना

३७८८८

॥३८॥ तुकारामश्रम

(1)

२२) गश्चित्कारामप्रसन्नं॥८॥ का

॥ येका गवे बालीकी छोका घेनाम ॥ आई
॥ पैको मना ही था ताम ॥ सोडुनीया बाटु
॥ कृम स्तागर ॥ केला राड्य भौरचाले वेसा
॥ ८॥ धुम लाउनी मूद्दा गँडुती धोहा ॥ सेउ ब्र
॥ लस्त आवडीने ॥ ९॥ तुकाल्लगे माहा पा
॥ तकी पतीत ॥ बैसी पाचे ही तहौ को मात्रौ ॥

॥ १०॥ ४॥ ११॥ ५॥ १२॥ ६॥ ७॥ १३॥ ८॥

प्राधान ॥ उगेवि
ज्ञाणनीहेव मन्त्र
गत अस बोधे ॥ ९॥

॥ नामाचिकाव
॥ नीधान नहुता
॥ कलभागवते ॥ रा
॥ धुम कोण अपतप दा हु क्षमा याड ॥ लगती
॥ आवधड यारेनाचु ॥ ३॥ उधड समाधी
॥ हुरी कभासो हु वी ॥ नरनानी बाली
॥ हुन ओरा ॥ ४॥ छद्वेवा हाती छाली जाती
गना भाव वी ॥ ५॥ जैकार हो छी धुन दोहा
॥ ६॥ येजे ब्रह्मान द्युमधुमी केडग ॥ सु
॥ लभुमासाग सापडला ॥ ७॥ तुकाल्लगे
॥ शरीर की च्याउल्लासे ॥ व्यापीला से ॥

(3)

॥ श्री गुरु का राम प्रसन् ॥

॥ संत वेद हीन ॥ ज्ञाले धन्य अडी दीन ॥ १५
॥ ज्ञाली पाप ता पाखी ॥ देव्य गोले उठाउ दी ॥ १६
॥ गुद्ध ज्ञाले दही समाधान ॥ पाइवी सावले मू
॥ न ॥ ३ ॥ गुरु का लिंग वेद रा ॥ तो विदिया की
॥ दस राम ॥ ४५ ॥ १५ ॥ ४५ ॥

॥ उखेवाले वसलाना भनी धन वाणी मान ॥
॥ ११ ॥ ओ सीला रि
॥ रिल डीया ॥ १२ ॥
॥ त अहु त गङ्गा वी ॥
॥ सीला ठाग नी भर ॥ १३ ॥

॥ उपज्ञतभानीदेवमहापाना ॥ आल
गदागणीयागदेव ॥ तम संवरुद्धा चिगाठी
॥ उधुनंभान्द्रीष्टी ॥ केलीसेलराठी
॥ गीताद्वैतम् ॥ अतश्च पेटणीभट्टीकेल
॥ वाय ॥ वैष्णवामुखीवेदबोलवीले ॥ ८८
॥ नामास्त्रोमवसुरवल्लहीजेमयेक
॥ वेळाड्डोद्देवाक्षीसीमद्वा ॥ ४८
॥ द्वान्यतेवेष्टन्हितदत्तेजोग ॥ इसेक्षेत्री
॥ आगचीतीर्थ
॥ मेळासाहार ॥
॥ त्र ॥ वेळवेगव
॥ आभावउधुड्डु
॥ उक्षिभारकीमड्डेहीदेवद्वानीवस्तीकेली
॥ उक्षिभारकीमड्डेहीदेवद्वानीवस्तीकेली
॥ न ॥ सउड्डनकसाइपठाजबाझीद ॥ वेळव
॥ तेश्चयेकनीक ॥ ८ ॥ सडाइगुणाइतीजा
॥ नामदेव ॥ वेळवाचारवल्लंगतीसंत ॥ ८ ॥
॥ तयाचेचरणीकरीनवोनवणीमज्जिणेद्वा
॥ नीजनीहोवीगचिमषा ॥ ४८

॥ रुद्रयेष्टुताम् ७ ॥ श्वर्ग दृष्टिम् ५ ॥

॥ परमेष्टीपदा ॥ उच्छैकरीतीसवदा ॥ १ ॥

॥ हृषित्याचेधन ॥ सदाहुरीत्येस्मरण ॥ २ ॥

॥ धूम इद्रपदधीक्षभोग ॥ भोगनंहृतो
ग्रन्थवरोग ॥ ३ ॥ सावीकरोमरड्य ॥ सा
स्तीकाहीनोहीकाज ॥ गापाताणीते

॥ आधीपरे ॥ तेतोमानीतीतीपरे ॥ ४ ॥

॥ योगसीदीसा ॥ स्तीवाठेतेआसा

॥ ५ ॥ अख्यात ॥ ६ ॥

॥ चितेदुर्घट ॥ ७ ॥ गहुरीपदा ॥

॥ क्षास्तील्लात्या वाहना ॥ ८ ॥ ८ ॥

॥ गमनामायेकवाडे ॥ लोखडियाचिवा

॥ धापठे ॥ ९ ॥ धन्यतोयेकसंस्तीमवाये

॥ रामज्ञेतुच्यादीगवा ॥ १० ॥ रीमन्ताणीवी

॥ स्यासड्याचा ॥ अद्वाधारकंकाच्या

॥ धा ॥ ११ ॥ उकाल्येहारीच्यानामी ॥

॥ कक्षुकसुलालोआतीगवा ॥ १२ ॥

Rajawade Sanskriti Mandal, Dhule and the
Rachwantrao Chavhan Prashanthan Mitali

पद्मशस्त्रामीने (६)

॥ विज्ञानसागरीचाचंडसदुनरावो ॥ सर्वदासुखरहपयाच
 ॥ आमृतदहा ॥ ३ ॥ यालांगीसंगत्यानागेडजंतरी
 ॥ नारि ॥ अंतरीसाटवीतोभवुःखडोटे ॥ आलद्ध
 ॥ योमवासीभूत्तुसत्तेजात्तु ॥ तपनयाविध
 ॥ नासी ॥ जावार्थचकोरासीकरीस्वानंदरासी ॥ २ ॥
 ॥ प्रकाशजोतगाढीतोजीउपविद्वावेरी ॥ नीविशी
 ॥ वहोयजायवन्यन
 ॥ हीयासलवदांष
 ॥ नेहानिक्षाही
 ॥ धावस्वामीहस्तध
 ॥ स्वयंकोधबुद्धा ॥ ५ ॥ १७ ॥
 ॥ आत्मजाहालोसन्यासी ॥ राहुगुरुपादापासी ॥ १ ॥
 ॥ शिकाशरिकहेबोडिली ॥ कर्मजानवीतोजीली ॥ २ ॥
 ॥ नांतेवस्त्रेहेसांडिलें ॥ मृजनभगवेघेतलें ॥ ३ ॥
 ॥ मृतदयाहेनीविन ॥ तेविकमंडिकुजारा ॥ ४ ॥
 ॥ निरंजनेरेसेकेलें ॥ काहीउरोनाहीदीलें ॥ ५ ॥

॥ उद्युअस्तना
 ॥ लनिवनीतोसर्व
 ॥ दीनियस्तुधाके
 ॥ जन्मतामन्नालां

भगवन्

॥ उद्युअस्तना
 ॥ लनिवनीतोसर्व
 ॥ दीनियस्तुधाके
 ॥ जन्मतामन्नालां

भगवन्

०॥ सत्त्वरुपी जास ॥ धरि जे नी श्वा सदा सन्मरणे ॥ ५ ॥

१९८ ॥

०॥ विषु चंद्र नारा ब्रह्मा नारा यग ॥ पार्वती रमण

०॥ सदा शिव ॥ १ ॥ दीशा वाम स्तर्यजा नी दीया न्व

०॥ यें ॥ वहण नी श्वय आहण तो ॥ २ ॥ तो ची दंड

०॥ वन्हिवा मन प्रजा पती ॥ पाचवानै रुती उदस्त्ता

०॥ नी ॥ ३ ॥ स्त्ताने वायु ये कविष्य ही येक ॥ जाहा

०॥ लेको तुके स्त्रानमा ॥ ४ ॥ सद्गमी सद्गम येक

०॥ अत्मा रात ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

पंडरी नी वासु जया

०॥ का ॥ ७ ॥ चिठ्ठा ब्रा

०॥ वरेत ने पोटी गर्वना सा ॥ ८ ॥

०॥ दीन मीरना ॥ आसत्य करना न रहो तां ॥ ९ ॥

०॥ न चतो ने लेपाजी पाए ॥ पढ़परी चेमाय बहिए ॥ १ ॥

०॥ बाक पालखी करी स्वर ॥ माते भालासे निश्चमद ॥ २ ॥

०॥ कांगे नागी न हो सी नुं पायें ॥ द्रारा व्याकुचकर मीठा

०॥ या ॥ ३ ॥ नामात्मणे चक पाए ॥ चरण घातली म्या

०॥ लोक हाए ॥ ४ ॥ ४ ॥ ४

Portrait of a man, likely a sage or ascetic, with a mustache and a turban, looking slightly to the right. The image is surrounded by handwritten text in Devanagari script.

(3)

पद्मसतराव

॥ अतामीकै से कहुं चोकारें कहु ॥ हरि विश्व किति जिव
 ॥ धरु ॥ धा ॥ तु न विराष पक्षनगमे मजसी ॥ किरी
 ॥ धरु मीधहि ॥ १ ॥ आजि चीरा चीजाती नौरिया ॥
 ॥ काढु गवें भास्करु ॥ ३ ॥ आन्दतराय बंहु निपा
 ॥ य ॥ तुं माय मीलें कहुं ॥ ३ ॥ ८ ८ ८ ८ ८ ८
 ॥ संत कपाक छली ॥ आजि है संत कपाक छली ॥ ध
 ॥ विज्ञवधु द्रौनी विज्ञनिया ठौक धिनि जिन छली ॥
 ॥ यो गसुखे भव भाग ॥ नायन कछा कछ
 ॥ ली ॥ ३ ॥ अनदा
 ॥ छली जिआजिठो
 ॥ दीनादये लायी ॥ स
 ॥ अतितजन्म क्षया ॥
 ॥ दहीदे हमि थ्या सासा भक्तयोगी परमहंस ॥ ३
 ॥ उधरो हीरनीर ॥ निवारि द्विती साराता
 ॥ गर ॥ ३ ॥ ८ ८ ८ ९
 ॥ हृदयी कृष्ण ॥ वारी माधु ये सारू ॥ १ ॥ भरती
 ॥ भ्रातन रायेण ॥ देरेवे सहीत आपण ॥ २ ॥ आ
 ॥ दक्षतां दुर्वेद्दू ॥ साहेभ मापं तेझें ॥ ३ ॥ हृ
 ॥ निष्ठा हरि चापाई ॥ भुधस्त्रणे नेणे काही ॥ ५

(9)

अनुवाद

॥ श्रुतिगुद्यवर्मी ॥ सर्वखलकं द्वंस्त्वैः ॥ १ ॥ औसं बोधाया ॥
 ॥ लेसंदा ॥ जालें समाधान चिन्ना ॥ २ ॥ वासुदेवसर्वमि
 ॥ रत्नी ॥ येकविषु त्रिजगती ॥ ३ ॥ आदितीयपर ॥ नवो
 ॥ लवेस्तरोश्च ॥ ४ ॥ धृ ॥

॥ कल्पिते मदलज्जाये ॥ निर्विकल्पहोउनिरहे ॥ १ ॥
 ॥ सहजअधेभ्रंतबाही ॥ मुरें नेंगचंतें काही ॥ २ ॥ अ
 ॥ हंभ्रास्त्रितीभास ॥ लुक्यं मेव ॥ ३ ॥
 ॥ औसातोचीतोमदा ॥ येकस्तरोश्च ॥ ४ ॥

॥ तीनीदेवजेसपरब्र ॥ ॥ गगनीस्तर्थलैसे
 ॥ विराजती ॥ १ ॥ धन्यते
 ॥ धन्यतोसोपान ॥ २ ॥

॥ पजताधन्यज्ञनदेव ॥ लता॒जानीहेनमजा॑
 ॥ लोगनी ॥ आलेलोटांगरा॒जांगदेव ॥ ३ ॥ प्रसक्षा
 ॥ प्रतीषा॒नीभटीकेल्लिवादा॑ ॥ हेड्यासुरवीवेदबो॑
 ॥ लवीला॑ ॥ ४ ॥ सर्वसुकुताचीउधरोनिजानदृष्टी॑ ॥
 ॥ कलीसेत्याराटीगीतादेवी ॥ ५ ॥ नामास्तरोसर्व
 ॥ सरखहेलाहीजें ॥ येगदाजागीजआकंदीकृष्णी ॥ ६ ॥

Original Sanskrit

Revised Sanskrit

Number

Chavhan Pratishthan

Member

(10) १५४॥

॥ विश्वासीं चंस्थ क्षया कं दीहे गांव ॥
॥ दैवता चं नाव सि स्थे श्वरा पृथ्वीं चों ॥
॥ प्राशीं सि स्थाचा सि स्थ बर्णी मना ॥
॥ तो सुख सोह छकाय सांगु ॥ २ ॥
॥ ज्ञान नालार साज्ञान श्वरा ॥
॥ मुस्ति कं नवा ॥ ३ ॥
॥ दिमाना कीर नवा वर्धा व ॥
॥ पाहाती हृष्ट लयरीहुनी ॥ ४ ॥
॥ नामा लेण देवा चलो तया गायं ॥
॥ विश्वासीं भोगाया कल्म वर्सा ॥ ५ ॥
॥ १ ॥

११८ श्री
पत्रम् यत्तमां आकैग द्वारा ॥
सकालीमीपरदेहि ॥ देसे जाणानि
नालि ॥ दयावंता क्रष्णकेरहि ॥ चारण
गलोभी नज़ ॥ ३ ॥ न उमारिग भवा
ली ॥ कल्पज्ञाह के सामाजे हसि ॥ पालन
नी द्वारज्ञाह कोकेसी ॥ अतिदुर्लीरहि
की ॥ राजेजो बापा रिओवडे ॥ मुरिक
घालुनिकहित ॥ रोजे कोकोग
लोयमबादु ॥
बालिषावडु ॥
पासिदय ॥ ५ ॥
कु ॥ अंकिदुर
कणक ॥ हेतवर्सहानुसाल ॥ दुडार
द्विकाव्याकुल ॥ अतिदुरराहिले ॥ ६ ॥
धरदेहिकामि ॥ तीतवराहिलि
भुवनी ॥ मीतवजल ॥ जरोस्मन्नानि
उग्नसवेयेकर ॥ ७ ॥ इष्टआले
मेत्र ॥ नेत्रवस्मन्नानीपरतदे
शोरवीकाकद्विग्नक ॥ मजल्कागे स्म
शालि ॥ ८ ॥

The Rajmata Sanchodien Mandal, Dhule and the Raswantrao Chavhan Peethmuni Mumbaia

॥ रेखां प्रेषनि धीरा ॥ मगं मज् ॥
॥ अत्तमा न हिम् ॥ दाही दिरा अंधः
॥ कार ॥ मगं मज् का हिनस्त्वे ॥ ८ ॥
॥ रेखावि सुरु नियाहे मनुष्यज् ॥
॥ नम साहुं लाना नामा स्त्रेण या ॥
॥ ईठाव दद्दला विटो वा ॥ ९ ॥ ।

८-१६

२७५५

॥ विरलभायेकापा ॥ ३ ॥ पनी
॥ सच्चेमहिमानकैसेरिवादते ॥
॥ नैमित्तिगनसत्त्वोहोजनी ॥ २ ॥
॥ क्रम्भतर ॥ क्रमेनिवा
॥ ठति ॥ ज्ञ
॥ यच्चक्षिप्ति ॥ तस्मैपाप्ण
॥ रथेनात्मेन्यन्तरसायिविच ॥
॥ रथाभानुग्रहनमालण
त्राचेतुरासदामणि ॥ नैकु

(15)

१॥ जानिस्तपिसायेवापा असु
२॥ विषयाचेआळक्रेतरीनहोता
३॥ देवात्मीते एवाकोषा
४॥ अणारेते तेतपावन
५॥ क्रिदक्रेसा ते॥ परदोआ
६॥ गिनहोते तु॥ कु
७॥ उड्डृजराजामुचेआचर
८॥ णोतेतुजभुषपाजालेदवा
९॥ नामाशयोज्येसेआहे

Portrait of a man, likely a historical figure mentioned in the manuscript.

(15)

॥ वा ॥ विघ्नारंक्रमवासयेवा पा
॥ गारुद
॥ पतितपर्वते सोउविनआ
॥ तातातात
॥ दिलापि वर्णामित्य
॥ कृष्णा
॥ क्रिति ३ आसामला ठावजाव
॥ मावेकुंठा माईयाहसा
॥ कायजला काशुषपाक्षसिवा

Joint Project of
Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Jashwantrao Chavhan Pratisthan, Mumbai.

(16)

॥ दिल्यान्सभआत ॥ यहुनि प
॥ तित कांयेजालो ठानामाल
॥ एतुदेव वरवर्षा आगे
॥ कराविप्र रामचंद्र
॥ सुखालागे तव मकती
॥ तुपड़नीसजायवक्षणात
॥ रीतुआवधाविसुवकरणोमर
॥ जन्मो जन्मी च अमरि र

Portrait of a man, likely a sage or scholar, from the manuscript. The text around him identifies him as Rishabhchandran, a sage from Shodhal Mandal, Dhule, and the author of the Lashwanti Chavan Prakash.

(17)

संस्कृतं ग्रामारंभः गान्धारिते।

अनुपाम भद्रे आग्रहु पान्थिम् ॥

चरित्रे नमेष्याः ॥ उयोधि भवेद्युष्मा ॥

प्रस्तुताः ॥ गोपेद्युष्मा ॥

तोपरमः ॥ १२ ॥ छीमः ॥ रम्य ॥

जिल्लानाम् ॥ चामुकामाः ॥ नामः ॥

प्रद्युष्मा वापद्यनः ॥ एति सतोरप्यन् ॥

छरित्रे द्योरमेष्मः भद्रम रक्षी भद्रः ॥

सांखिरुद्गतः ॥ चामुक्षो अष्टमः ॥

संद्यसंभिश्च विजयीः ॥ लक्ष्मेद्यमस्ति ॥

संद्यसंभिश्च विजयीः ॥ लक्ष्मेद्यमस्ति ॥

Portrait of the author, Sayyad Sambudhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavhan Prithishthali, Durbar.

राजवाडे संशोधन मंडळ, धुले व यशवंतराना
जागतिक प्रतिष्ठान, मुमुक्षु विभाग
संस्कृत प्रतिष्ठान, मुमुक्षु विभाग

प्रथम अंकुष्ठी विद्यालय विभाग

प्राचीन विद्यालय विभाग

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com